

linnad, maiad iseäranis ühe Püha hooleks ehet hoidmine se alla annavad. Kui ehet keegi lugijatest ei teaks, ehet oleks ära unustanud, et vast aastal 1517 Luteruse läbi õige usu ülewõtmine hakas, ja oleks ehet arwanud neid esimesi risti-usu õpetajaaid õige risti-usu kuulutajad olnud olewad, siis kuuleb nüüd, et need esimesed Saksa-maalt tulijad füür riistirahwas, aga veel segase õpetusega ehet Katoliki rahwas olid. Seda woid sina ka jo test asjast tunda, et nemad mite üksnes õpetuse ja armastusega püüdsid rahwas risti-uesku saata, waid ka wae wõimusega, kuida nemad praegugi veel mõne pagana Maal tegewad. On füür ka nende seast tödeste wagad mehed leida, kuida meie ka selle joone Reinhartist oleme kuulda saanud.

Kui nüüd Riia lin walmis oli, ehitas Albert veel ühe munga, kloostre, Wäina jõe suu fohta ja seadis tema valitsejaks Liitrikut, kes jo Reinhartiga oli seia Maale tulnud ja Rube ristitanud. Se aeg oli wöga sõdalik aeg. Ristirahwas püüdsid sõaga igal pool Jõjanda riiki kasvatada, et tema riik tül mite test maailmast ei ole waid rahu riik. Suur täändamine oli Palästina-maale, kus nemad tahsid Jerusalema linna ja ümberkaudsed Maad Turflaeste käest äratõsta. Riisugusi mehi nimetati risti sõitjadeks, ja olete neist enne seda pitkemalt juttu kuulda saanud. Piiskepi Alberti palumise peale laekis paawest kuulutada: „kes Liivi-maale läheb paganate vastu sõdima, peab nüfama auusaks peetud saama,

fui se, kes Palästina-maale läheb sõdima ja saab selle läbi selle sama hinge önnistuse.“ Seeb se oli ka, mis jo mitmeid oli aianud Albertiga tulla, ja et ta pärest veel teised taga järel tulid. Aga riisugused olid nagu suret iga aasta tulemas ja jälle minemas, ja et olnud neist kindla abja mite loota. Alberti nõu oli sellepäras üht wennade seltsi seada, kes wandege piidid lubama seia Maale jääda ja usu eest sõdida ja võitelda. Se nõu sai ka paawesti poolt heaks kiidetud ja kinnitatud. Se wennade selts (Orden) nimetas ennast: „Kristuse sõa wennad“ ehet ka „Kristuse sõdamehed“, aga teistest said enamiste nimetatud „Mõtega-mehed“ ehet „Mõega-kandjad“ ehet ka „Risti-mehed“. Reid nimeti saivad nemad test, et nende wäljaspidine tundmisse märk oli, et seljas kandsid walgi laia kuubesid (mantlid) selle peale, riinu kohal veri-punane mõek ja rist oli peale ömmeltatud. Kui uus wend oli oma lubamist wandege kinnitanud, andis nende pealik ehet valitseja mõeka tema lätte, nende sõnadega:

Mööd möeka sina lätte saad,
Seega pead heidma Maarja-maad.

Kes selle seltsi sai vastu-woetud, pidi auusa wone-mate laps olema, ise ilma laitmata, ilma naeseta ja lubama kassinaste ja puhtaste elada. Oiguseks oli neile märatud, et ükski nende veäle ei tohtinud sohut mõista, fui aga paawest ise ja et üks osa test maast, mis nemad äratõusid neile omaks pidi jäädma! —